

Effects of Integrating Cooperative Learning and Yonisomanasikara on Mathayom Suksa Four Students' Emotional Intelligence*

Nitaya Kongkasem

ABSTRACT

The purpose of this research was to study effects of integrating cooperative learning and Yonisomanasikara on mathayom suksa four students' emotional intelligence: self-awareness, self-regulation, motivation, empathy, social skills, liberation and calmness of the mind. The research subjects consisted of 40 students, were ranked according to ability high, average and low achievers, randomly assigned to a treatment group (n=20), a control group (n=20). Subjects in the treatment group were trained with an integration of cooperative learning and Yonisomanasikara. The control group were taught in a guidance course. The research instruments were: (1) emotional intelligence test with a 0.85 reliability using α - Coefficient and (2) emotional intelligence learning packet which were established by the researcher. Students were given a packet containing lessons and worksheets. The data were analyzed by using an independent t-test. The results were the treatment group had statistically higher emotional intelligence: self-awareness, self-regulation, motivation, empathy, social skills, liberation and calmness of the mind than the control group at .05 level of significance.

* Doctoral dissertation of Department of Educational Psychology, Chulalongkorn University under the advice of Assoc. Prof. Taweewat Pitayanon, Ph.D. and Assist. Prof. Chumpol Poolpatarachewin, Ph.D.

ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่บูรณาการกับ โยนิโสมนสิการที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*

นิตยา คงเกษม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการบูรณาการการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับ โยนิโสมนสิการที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม การพึ่งตนเอง และการมีความสงบทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนนทรีวิทยา จำนวน 40 คน ผู้วิจัยเรียงลำดับคะแนนแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน สุ่มเข้ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนแบบบูรณาการการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับโยนิโสมนสิการ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ หาค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง 0.85 และแบบฝึกความฉลาดทางอารมณ์ สถิติที่ใช้คือ t-test (independent) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม การพึ่งตนเอง และการมีความสงบทางจิตใจโดยส่วนย่อยในแต่ละด้าน และโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา ปีการศึกษา 2544

ความนำ

ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญต่อชีวิตของคนเราในทุก ๆ ด้าน โดยความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดจากวัฒนธรรมทางตะวันตกประกอบด้วย การตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม (Goleman, 1995) และเนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมเป็นอย่างมากโดยวัฒนธรรมจะส่งผลต่อค่านิยม ความเชื่อ ความคิดและจิตใจ ดังนั้น ความฉลาดทางอารมณ์ตามแนวคิดตะวันตกจึงอาจยังไม่สื่อความหมายได้ครอบคลุมในบริบทของสังคมไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงบูรณาการความฉลาดทางอารมณ์ทางตะวันออกตามแนวพุทธศาสนาซึ่งมีองค์ประกอบในด้านการพึ่งตนเองได้และการมีความสงบทางจิตใจโดยมีเป้าหมายให้ใช้ปัญญาเป็นตัวชี้นำพฤติกรรมในทุกด้าน (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต, 2542ก; 2542ข) และความฉลาดทางอารมณ์สามารถฝึกและพัฒนาขึ้นได้กับทุกคน (Goleman, 1995) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี พบว่า การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากมีองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือครบถ้วน และการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลักพุทธศาสนามีเป้าหมายให้ใช้ปัญญาเป็นตัวชี้นำพฤติกรรม ดังนั้นจึงควรใช้โยนิโสมนสิการเป็นตัวทำงาน ซึ่งโยนิโสมนสิการหมายถึง การทำในใจโดยแยบคาย(พระธรรม-ปิฎก ป.อ.ปยุตโต, 2542ก; 2542ข) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไทยโดยใช้การบูรณาการการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับโยนิโสมนสิการ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4 คน สมาชิกภายในกลุ่มมีความหลากหลาย สมาชิกทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการพึ่งพากัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและของสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่ม นักเรียนทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน โดยครูจะมอบหมายให้นักเรียนทุกคนค้นคว้าบทเรียนเดียวกันแต่เน้นให้ทำความเข้าใจหัวข้อต่างกัน โดยสมาชิกแต่ละคนในแต่ละกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้ทำความเข้าใจในหัวข้อเดียวกันจะไปศึกษาร่วมกันเรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นจะกลับไปอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มประจำของตนฟัง กิจกรรมการเรียนรู้มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดพิจารณาด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างแยบคาย นักเรียนทั้งหมดจะถูกทดสอบเนื้อหาทั้งหมดเป็นรายบุคคล คะแนนที่ได้จะถูกนำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนนนทรีวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ซึ่งได้จากการสุ่มห้องเรียนแล้วแบ่งนักเรียนตามระดับความสามารถออกเป็น 3 กลุ่มคือ นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 10, 20, 10 คน ตามลำดับ หลังจากนั้นจึงสุ่มนักเรียนจากกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน กลุ่มละ 5, 10, 5 คน ตามลำดับ เข้าสู่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (random assignment) กลุ่มละ 20 คน เป็นนักเรียนชาย 10 คน และหญิง 10 คน แล้วให้นักเรียนกลุ่มทดลองเลือกคนที่จะอยู่กลุ่มเดียวกันโดยให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 คน เป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 2 คน เพื่อให้นักเรียนภายในกลุ่มมีความหลากหลายกันทั้งด้านผลการเรียน เพศ ฯลฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์

1. แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence Test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครอบคลุมองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม การพึ่งตนเองได้ และการมีความสงบทางจิตใจ แบบทดสอบมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วยน้อย ไม่เห็นด้วย แบบทดสอบมีทั้งหมด 49 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบหาคุณภาพ ดังนี้ 1) ความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ 2) ความเที่ยง (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้น ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง 0.85

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย แบบฝึกด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม การพึ่งตนเองได้ และการมีความสงบทางจิตใจ โดยผู้วิจัยได้บูรณาการวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับโยนิโสมนสิการมาใช้ในกระบวนการฝึก โดยโยนิโสมนสิการที่ผู้วิจัยนำมาใช้บูรณาการ ได้แก่ การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย การคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ การคิดแบบสามัญลักษณ์ การคิดแบบอริยสัจ การคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก การคิดแบบรู้คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และการคิดแบบเร้าคุณธรรม แบบฝึกความฉลาดทางอารมณ์มีทั้งหมด 13 แบบฝึก ผู้วิจัยนำแบบฝึกความฉลาดทางอารมณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

การดำเนินการทดลอง กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยทดสอบนักเรียนก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ หลังจากนั้นนักเรียนได้รับการสอนจากอาจารย์แนะแนวตามปกติภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยทดสอบนักเรียนก่อนได้รับการฝึกด้วยแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อม สร้างความคุ้นเคย แนะนำวิธีการเรียนแก่นักเรียนกลุ่มทดลอง 1 ครั้ง และฝึกความฉลาดทางอารมณ์ ครั้งละ 50 นาที เป็นจำนวน 14 ครั้งโดยผู้วิจัยเป็นผู้ฝึกด้วยตนเอง ภายหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน แล้วนำคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม การพึ่งตนเอง และการมีความสงบทางจิตใจโดยส่วนย่อยในแต่ละด้านและโดยรวมหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ $t - test$ (independent)

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม การพึ่งตนเอง และการมีความสงบทางจิตใจโดยส่วนย่อยในแต่ละด้านและโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตาราง 1

◆ ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่บูรณาการกับโยนิโสมนสิการที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ ◆
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตาราง 1 เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม การฟังตนเอง และการมีความสงบทางจิตใจโดยส่วนย่อยในแต่ละด้านหลังการทดลองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง	\bar{X}	S.D.	t
การตระหนักรู้ในตนเอง	กลุ่มควบคุม	21.05	1.47	3.76*
	กลุ่มทดลอง	22.70	1.30	
การควบคุมตนเอง	กลุ่มควบคุม	21.70	0.98	2.34*
	กลุ่มทดลอง	22.65	1.53	
การมีแรงจูงใจ	กลุ่มควบคุม	21.45	1.19	2.15*
	กลุ่มทดลอง	22.25	1.16	
การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	กลุ่มควบคุม	21.75	1.02	3.05*
	กลุ่มทดลอง	22.80	1.15	
การมีทักษะทางสังคม	กลุ่มควบคุม	20.80	1.15	4.81*
	กลุ่มทดลอง	22.40	0.94	
การฟังตนเอง	กลุ่มควบคุม	21.60	0.82	3.20*
	กลุ่มทดลอง	22.90	1.62	
การมีความสงบทางจิตใจ	กลุ่มควบคุม	21.30	0.66	4.46*
	กลุ่มทดลอง	23.10	1.68	

* $p < .05$

จากตาราง 1 แสดงว่ากลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม การฟังตนเอง และการมีความสงบทางจิตใจโดยส่วนย่อยในแต่ละด้านหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การที่กลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอาจเนื่องมาจากความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม การพึ่งตนเองได้ และการมีความสงบทางจิตใจสามารถพัฒนาขึ้นได้เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (Bonwell and Eison, 1991; พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต, 2542ก) โดยในการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II ที่บูรณาการกับโยนิโสมนสิการมีโครงสร้างที่สำคัญคือ แต่ละกลุ่มจะมีสมาชิก 4 คน ซึ่งเป็นขนาดของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด (Bohlmeryer and Burke, 1987) ประกอบไปด้วยกลุ่มที่มีความหลากหลาย สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มจะมีความสำคัญเท่า ๆ กันและจะเป็น “ผู้เชี่ยวชาญ” ในหัวข้อที่ตนศึกษา สมาชิกที่ศึกษาหัวข้อเดียวกันจะสร้างกลุ่มใหม่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายเป็นการฝึกให้นักเรียนทุกคนต้องมีความรับผิดชอบงานแต่ละอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายงานที่ตนเองได้รับมอบหมายเฉพาะ นอกจากนี้ ยังช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนคนอื่นมากกว่าการเรียนแบบอื่น ๆ เนื่องจากนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนคนอื่น ๆ อย่างน้อย 2 กลุ่มในการเรียนแต่ละครั้ง ได้แก่ กลุ่มประจำ (home group) และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (expert group) ซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาทักษะการติดต่อสื่อสารและทักษะการร่วมมือให้เกิดมากขึ้นด้วย ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนักเรียนจะศึกษาเอกสารความรู้ที่ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมข้อมูลไว้ให้นักเรียนเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดเรียนรู้โดยการค้นพบได้ด้วยตนเอง และมีการพึ่งตนเอง (Bruner, 1966) และจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หลังจากเรียนรู้ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแล้วสมาชิกจะกลับไปยังกลุ่มประจำของตนแล้วอธิบายให้เพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มประจำเข้าใจในสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ ซึ่งในการอธิบายหรือสอนสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ให้แก่เพื่อนทำให้นักเรียนต้องพยายามทำความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เพิ่มมากขึ้นและเป็นการฝึกทักษะการติดต่อสื่อสารซึ่งเป็นทักษะทางสังคมอย่างหนึ่งเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ เด็กที่เรียนอ่อนจะลดความรู้สึกด้อยที่เขามีต่อตัวเองให้น้อยลงเพราะเด็กที่เรียนอ่อนก็เป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อที่ตนศึกษา ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มเช่นกัน และทำให้เด็กที่เรียนอ่อนมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่มมากกว่าการเรียนแบบอื่น ๆ และพบว่านักเรียนจะกล้าตั้งคำถามถามเพื่อน ๆ สมาชิกมากกว่าถามครูในสิ่งที่ตนเองไม่เข้าใจ เมื่อสมาชิกภายในกลุ่มมีการถามกันมากขึ้นก็จะส่งผลให้เกิดการคิดวิเคราะห์กันมากขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนยังรู้สึกสบายใจไม่กดดันในการอภิปรายกันภายในกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือหาข้อสรุป (Slavin, 1983b, 1987, 1989, 1990) ในการเรียนยังส่งผลต่อทัศนคติและอารมณ์ของเด็ก โดยเด็กที่เรียนอ่อนจะมีทัศนคติต่อตนเองเปลี่ยนแปลงไปโดยไม่คิดว่าตนเองโง่ สามารถทำงานให้

ประสบความสำเร็จได้เช่นกัน ทำให้มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นและเข้าใจวิธีการติดต่อสื่อสารที่ดี มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ มากขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน มีพัฒนาการทางสังคมที่ดีขึ้น และยังส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ โดยเฉพาะเด็กที่เรียนอ่อนมีแนวโน้มที่จะได้คะแนนกลุ่มสูงขึ้นกว่าคะแนนเดิมที่เขาได้รับ ทำให้เขามีความรู้สึที่ดีและมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เด็กกลุ่มนี้จะมีความสุขและสนุกสนานกับการเรียนร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ มากขึ้น ส่วนนักเรียนที่เรียนเก่งในตอนแรกที่เริ่มเรียนอาจไม่พอใจเด็กที่เรียนอ่อนที่ทำงานช้าหรือทำงานได้ไม่ดีและทำให้กลุ่มได้รับคะแนนน้อยทำให้เด็กเก่งต้องใช้ความพยายามและความอดทนในการพยายามควบคุมอารมณ์และต้องใช้ทักษะการร่วมมือเพื่อช่วยเหลือเด็กอ่อน สิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาความสามารถทางด้านอารมณ์ให้กับเด็กเก่งโดยการฝึกการควบคุมอารมณ์ตนเอง (Elmore and Zenus, 1994) นอกจากนี้ ในขณะที่ทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน นักเรียนจะมีการติดต่อสื่อสาร ฝึกการเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การช่วยเหลือ ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้เป็นการช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน การให้คะแนนโดยให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นคะแนนที่นักเรียนแต่ละคนได้จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการพึ่งพากันและสมาชิกทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ในเนื้อหาในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ (Wheeler and Ryan, 1973)

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าการบูรณาการการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw II กับโยนิโสมนสิการสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การมีแรงจูงใจ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีทักษะทางสังคม การพึ่งตนเอง และการมีความสงบทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ ดังนั้น ครูอาจารย์สามารถนำกระบวนการฝึกและแบบฝึกความฉลาดทางอารมณ์ในงานวิจัยนี้ไปใช้พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการสร้างแบบฝึกความฉลาดทางอารมณ์ที่สามารถใช้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ
2. เนื่องจากพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กในแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน ดังนั้น น่าจะมีการศึกษาเนื้อหา รูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์แบบอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละวัย

เอกสารอ้างอิง

- ประเวศ วะสี. (2541). **ปฏิรูปการศึกษา-ยกเครื่องทางปัญญา: ทางรอดจากความหายนะ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปัทมา ศิริเวช และคณะ. (2541). สภาพครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นที่ทำผิดกฎหมาย. **วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย**, 43: 217-225.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542ก). เจตโกศล หรือปรีชาเชิงอารมณ์. **วารสารศึกษาศาสตร์**, 17: 6-7.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542ข). **วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศยาม.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์. (2538). **แนวทางการพัฒนาเด็กวัย 6-18 ปี โครงการพัฒนาครอบครัว.** กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. อัดสำเนา.
- Bohlmeier, E., & Burke, J. (1987). Selecting cooperative learning techniques: A consultative strategy. **School Psychology Review**, 17: 36-40.
- Bruner, J. (1966). **Toward a theory of instruction.** Cambridge: Harvard University Press.
- Elmore, R., & Zenus, V. (1994). Enhancing social-emotional development of middle school gifted students. **Roeper Review**, 16: 182-186.
- Goleman, D. (1995). **Emotional intelligence.** New York: Bantam.
- Slavin, R. E. (1989). **Cooperative learning and student achievement.** School and Classroom Organization. Hillsdale, New Jersey: Erlbaum.
- Wheeler, R., & Ryan, F. L. (1973). Effect of cooperative and competitive classroom environments on the attitudes and achievement of elementary school students engaged in school studies inquiry activities. **Journal of Educational Psychology**, 65: 402-407.

